

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön april 9^{kén} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Mindennek néném oka.

(Folytatása.)

IV.

R e u n i o .

M. L—hez.

Őszhó 20.

Egy különös növényt fogsz látni, mellyről azt akarják elhíttetni, hogy hazai.

NOTA.

Nagy szerencsénk, hogy a' bajok öblös ellenszenvi adagjait az örömmek egy kis parányi hasonszenvű adagja is túl hatja, legyőzi 's becsvesztéstől óvja-meg az életet. Szerencse; mert különben zúgolódva adna-ki rajta a' bajra született; de már így még a' béna is harczosan ragaszkodik a' halál elől hiányát pótoló munkájához. — Ebből csak azt akarom kihuzni, hogy én is megátkoznék minden várost, vagy átokkal zárnám-ki belőle magamat, ha a' legközelebbi G**ben létemkor rajtam átviharzott kárhozatos események közül nyugtatólag nem mosolyognának öntudatom elébe néhány édes élvezetű pillanatok. — Olvass tovább.

Terjedelmes hirdetményt bámultak néhány ujság-vágyúak egy sárga ház szögénél. Meg kellene tekintenem — gondolám — bizonyosan megint valamely olasz törekszik magát gússá tekerni. Hadd lássuk! — „Reunio“ arasznyi betűkkel. No még ilyen komédiást nem hallottam; ugyan diákos neve van; — ha jól emlékezem, összetett nomen substantivum volt ez principista koromban. További olvasásával felhagytam; mert nem magyarul volt. — Hol 's mikor lehet látni? kérdezem a' mellettem állót. — „R* teremben esti nyolcz óraker!“ — lön a' válasz.

Ez különös lehet; mert én idáig mindig szabad-ég alatt láttam ilyes kézen menőket. Ej már csak látnom kell, ugy is jó remény-nyugtató biztat Flórám orvosa is.

A' határ-időn megjelentem hát, 's a' több felmenőikkel tartva, egy a' két nemi tömegtől hullámozó terembe jutottam. Egyszerre megütköztem, mivel sem tánczkötelet, sem más készüléket nem láttam: de hiszen még ezután rendezik — gondolám — lesz addig mit bámulnom az ékszerben ragyogó szépeken. Szerencse-csillagom vezérlett, mert Lórádat is (megérts; mert úgy nézém, mint tiedet: más irányt adva hő érzelmimnek) megpillantám az átkozott Csapdával. Szóllítani akarám, de éppen ekkor történt egy majd lábaimról leejtő dördülés, mi miatt őt is eltévesztém. — A' zene kezdődött, végződött, 's tapsoltak is: de az olasz még csak nem is mutatja magát.

„Barátom! — szóllíték egy göndör hajú hirtelen piros alakot — Nem fog játszani Reunio?”

Kémelő végignézésem után, mintha agyában valami különös vilant volna fel: „o igen — válaszol — de várjon itt egy kissé kegyedkém, ezennel visszajövök!” — Nem is csalt; mert csak hamar többed magával jöven: „legyen társ, kérem, Reunio kihívásában — mondá — az illy nagy művészeknek már ma lovaikat is kifogják kocsiójokból; ez is most uralásra vár, különben ma sem jelenend-meg.”

Hosszú légvevással készültünk a' működéshez, — 's el is kiáltám vagy kétszer amugy restaurationaliter a' reuniót: de az álnok csapat szájtapasztottan gyérült bugdácsolva mellőlem, miután szörnyű piszegetés, kaczaj 's hozzám tolakodás keletkezett. Effective ki is igazítanak vala, ha gyenge alapzaton álltam, 's néhány becsületes urak, mentegetődzésemet meghallván, csalódásom felől világosítást nem adtak volna. Annyival inkább piritó volt pedig, mivel Lóra is szemtanúja volt esetemnek. — A' csaló nagy szerencséjére eltűnt.

Önként akartam tüstént távozni, de a' tizenkétjátszandó, olasz muszka, 's tatár tudja még micsoda darabok között — mit a' magyar urak magyaráztak-meg — verbungot pillantván-meg, 's Lóráddal is okvetlenül értekezni törekedvén: most már maradnom kell — gondolám — talán csak magyarul játszák-el, ha tán németül van is felírva. Hallám pedig, hogy a' tetszést nyert darabok ismételtettek, ugyan azért én is a' verbungóra határozodtam, pezsgővel is szaporítván párthiveimet.

Eragadtatva hallám magasztos lejtésében, 's kevésben is mult hogy öröm-elragadtatásomban egy sziveset nem kurjantottam frische lett átváltozásakor. — „Ujra” — kiáltám vezérhangon — 's o áldott legyen az izgató lélek! már az akár a' pezsgőé, akár a' nemzetiségé lett légyen, „ujra”-t kiálta velem együtt az előbbinél hiebb párt is.

Eleget tapodta ám lábomat piszegetve sok velőtlen könnyű uracs, kiváltképp' a' hős Csapdári, 's még az oldaldőfések sem maradtak-

ki: de tudod, hogy egy czipő mit sem árthat bagariáimnak, — 's biztosan paizsolja bordáimat is holmi vérvesztett sima öklök elől bárány-bőrrel bélelt öltönyöm.

„Mit ordít paraszt betyár? talán a' korpa vette-el eszét? — támada rám dühösem Csapdári — nem tudja, hogy Taglionì-Walzer következik?“

Ejnye hogy a' sárkány ragadjon-el minden walzereddel együtt. Takarodj korcs ivadék! Gyáva, ki honi sarjadéknak mond! 's egy lökessel utjára is igazítám. — „Ujra!“ harsogam párttommal, 's nem is szünénk, míg a' kedvencz verbung nem ismételtetett.

Köz figyelmű tárgy levék ezután. Sokan boszúsan néztek-le; többen gunyos orrfintorgással járdaltak mellettem: de volt — hála! — egy kis rész is, mellynek igenlő mosolylyali deringése teljesen jutalmazott, 's magasítá győzelmi érzetemet. Ebből való a' lelkes Lóra is, ki effective karon fog; mennytől földtől dicsér nemzetiségemért, 's Flórámról is tudakozódik.

I.

Csudálatos leszen az úr előtt, a' mit mondok,
mert az előttem is csudálatos vala.

BAJZA.

Legelsőbbben is rólad hozakodtam elő; eleve tudatám vele, hogy meghitt barátoddal szóll: de ő még is kételkedő bizonytalanságban tévőzött, 's érteni sem akart. Bizony győz a' korcs Csapdári — tünődtem boszúsan — 's ugyan azért a' csillagokon túli úr képzetével egy végtelenségű szerelmedet hozám-fel hűségre példázva: de vigyázz amice! szélütést ne kapj, még csak tudni sem akar rólad. Csudálatos kis lény! Nem következethetek mást, mint hogy Lórát, az egyszeri félnék szerelmesként, tudta nélkül szeretéd olly végtelenül; mert magas kedélyét, szende ártatlanságát minden aljaságtól menttnek sugja bennem valami; azért — tárult sziv szavait hallod — tetszésnél többet kell ismét akaratom ellen is érezni iránta. — Az ellenedi hamis vádok czáfolásához akartam fogni, midőn egy nőszemély sietve jó tudatni, miként Lóra nényén hirteleni változás történén, ez rá várakozik lent kocsijában. A' minden körülöttiről felejtkezett rettenve távozott a' hirhozóval.

2.

Több mint uton álló rablók.

F Á Y.

Fürkészségből, hogy hol léteről bizonyost irhassak, én is követém 's az éppen leértemkor induló kocsi hátulját elkapva, vizen sáron, utszákrol utszákra hurczoltatám magamat, míg szerencsémre — mert már tudóm le akart mondani szolgálatáról — egy szükes közben meg-

a

állapodtunk, hol a' felpattant ajtóból setét alakok szökelték a' hirtőhoz- mire ijedés, adta sikoltás 's — pszt! nézd szép leány, be hegyes e' tőr! — sziszegő fenyegetődzés hallatszott.

Megborzadtam, de megijedni — tudod — nem szokásom. Most is, midőn a' kocsiból kiemelt újult leánykát magukkal akarák be ragadni, vas-gyurásra is eléggé edzett ököllel, 's — „mit akartok semmire kellők“ rivallással rohantam-meg őket. Egyiknek egész képe kezemben maradt, a' másik bal karomat szurta-meg: de hiszem, hogy Nogaret vas-kesztyűje sem hagyott öklömeénel látszóbb nyomokat, 's a' harminczkettőből aligha nem hiányzik néhány. — A' koci elején mindjárt tovább haladt; a' rém-alakok tüntével az ajtó is bezárult, 's egyedül maradtam a' karaimon tartott újult Lórával. Kis közü tünődésem után egy távolabbi lakba leendő vivésére határozódtam, hol világosságot sejték: de ő e' közben felocsódott, 's küzdve akarta magát kiszabadítani. Hijában volt ismertetésem, bátorításom; az első rettenet mélyen ragadá-meg; ő nem hallott, nem ismert, 's mind egyre irgalomért rimánkodott. Ekképp' vergődünk a' bűnlak megjegyzését is elfelejtve, egy tágasabb utzába, hol örömemre néhány lámpa közelgett felénk.

„Itt a' gyönyörű madár!“ — szóllának néhány körbe fogó rendőrök — bizonyosan ez lesz a' gaz, a' leányrabló: — 's gyanújokat még inkább valósitá leánykám jajveszéklése.

„Semmit se búsuljon a' kisasszony — mond egyik — a' nemes város nevében egy társunk e' lakba kíséri 's tüstént koci jó érette te pedig — hozzám intézve — gaz ember, a' nemes város nevében rabom vagy; mars!“

„Barátim!“ — szóllaltam nem mindennapi mérséklettséggel; — de a' durva had első szavamnál tüstént fokosra kelvén, bizonynyal a' szokott rendőrségi bánásmóddal él vala, ha egy földre terítettnek fegyverével nem védtem volna magamat.

Én parancsolok most már marsot, becsüitem nevében, — 's az összetódult sokaság kíséretében, előttem bocsátva a' szarvveszteteket, elértünk.

3.

Bizz a' jövőben; csak lelked legyen —
Mint a' kelő napfény — szeplőtelen.

KOVÁCS.

Szigorú benevolumra készültt urak várták a' gonosztevőt, kik közül az elnök, sáros külső m r ő l itélve, mocskos lelket illetőleg fogadott.

„Uraim — kezdém komoly illetődéssel — büntelenségem paizsa alatti jöttöm önkéntes inkább mint nem, — 's ha becsületszavam

hitelt nyerend, miként önök előtt egy leány szabadítója áll, jó; ellenben pedig más törvényhatóság keressen birtokomon. — En Szabadfalvi Rengessy Miksa vagyok.

A' torzképek egyszerre szelidebb vonásokat kezdtek öltetni, 's durból moll-ba menő hangon kérdezé egyik: „talán csak Rengessy Pál barátom fija?

„Igen, ez neve atyámnak.

„No, hoc iam aliud!”

„Ohajtom, hogy inkább büntelenségemről győződés, mint atyám neve, eszközöljön számomra szelidebb szavakat.

Egy rendőr lépett-be, a' rabló-kocsi elfogatását jelentő.

„Be a' büntárssal!” — szólt az elnök — és a' büntárs bevezetett.

„Micsoda ember vagy?”

„Tens ifjú Rengessy kocsisa!” — 's effective az is volt. (A' homlokok redősödtek.)

„Mi neved?”

„Markos Jancsi.”

„Miért vezetted ide?”

„Azt nem tudom; én csak uram parancsát teljesíttem.” (Gyanakodó összenézés.)

„Hm! urad parancsát?”

„Igen is; mert szegődésemi feltét szorulttakon, fáradt vándorokon könyörölni. Most is, midőn tünődve vizsgálám, ha megközelelti-e pusztai kutágosunkat az a' ház, melly előtt uramra kelle várokoznom, egy szagos ur jön, mindent elkérdez, 's habfejér marokpénzzel kér beteg anyja 's testvére haza vitelére. Díjt nem fogadva ajálkozám. — A' mellém adatott segéd mit sem hallgatva figyelmeztetésemre 's az eleinte mindjárt élesen sikitott betegre sebes kanyargások után czélra hajtott, hol a' beteg egy sikoltás után meg is halt, 's ugy emelték-ki kocsimból. Mi történt későbbben, nem tudhatom; mert segédem gyorsan elhajtott, majd tágasabb helyen lovaimat neki vagdalván leugrott mellőlem. Ragadtak, mig ragadhattak; de végre egy szük hely által feltartva, zablán kapattak nehány haragos katoná alakúaktól, kik tüstént leányrablásról szóltak, 's nem is kellett nekik a' záros pelengér — mellyen a' multkor azt is magára vállá egy nyavalás, hogy a' gönczöl előtti ökröket ő orozá-el; hanem hübele Balázs! egyszerre agyba főbe fokosoznak — a' mint szokás — 's nem elégedvén-meg vallomásommal, végre is ide hurczoltak. — No csak igaz ez a' vasorrú bába meséjében „jótettedért jót ne várj!”

Hatósan szóllt mellettem gyanút oszlató kocsisomnak őszinte vallomása, mind egyszerre vérző balom sérve, a' történetből zsebembe dugott álarcz, Lorávali viszonyod érintése, 's megbízásodból lett utána

vizsgálódásom: még is illyeshez nem szokott lelke részint ensorsom, részint az emberi indulatveteműltége felett, majd le nem győzhető elkeseredésbe sülyedt Előbbi biráim vigasztalóimmá lettek, 's emberi erőttől kitelhető nyomozást ígérve és barátságukról biztosítva bocsátának-el. — Mihelyt levertségemből magamhoz jövök, azonnal Galyasiékhoz megyek; mert nincs öldöklőbb rémjje az igaz léleknek, bár az égbolt összetöredezését nyugton nézi is, mint az utálatosan reá vont aljas gyanú. Lóráról ennél többet nem irhatok. Isten veled!

(Folyt. követhetik)

TERMÉSZETI TÖRTÉNET 'S TUDOMÁNY.

Emberi suly és nagyság. A' férfi, gyermek közvetlenül születése után $6\frac{1}{2}$ a' leánygyermek pedig 6 font. Elsőnek magassága 1' 6" 4"', 's utóbbi 1' 5" 10'''. Egy 's ugyan azon korban a' férfi mindig nehezebb a' hölgnél, csak 12-ik évökben hason-sulyúak. Tökélyes kifejettségekor már 20-or nehezebb 's $3\frac{1}{4}$ -szer magasabb a' férfi, mint születésekor. Öregségében mindkét nem 12 fontot apad-le nehézségéből 2' 's 7-8' magasságából. A' férfi legnehezebb 40, a' néember 50 éves korában. Elsőnek közép nehézsége 96, utóbbi 86 fontra számítható; az emberé pedig nem különbség nélkül 90 font 3 lat.

HAZAI HIRLELŐ.

Gyászhir. — Bécsben böjtmás hava 31 én élete 57-dik évében, inláz következtéből mult-ki n. mtgú gr. Batthány Maria asszonyság, n. mtgú Cziráki és Dénesfalvai Cziráky Antal gróf, status és conferentialis ministernek 's a' t. hitese. Hült tetemei sz. György hava 2-án vitettek ns. Vas megyébe, hol a' Kenyeriben levő sirboltba tétetnek-le. — Elhunytát kesergő férjén kívül m. Cziráky János gr. ur, Sopron megyei t. aljegyző is mélyen gyászolja.

PESTI VIZSGÁLÓ.

Gyászhir. — Pesten f. hónap 2-kán szenderült el tüdő szélhűdés következtéből, élete 74-dik évében ngos Nedeczki Nedeczky Ferencz ur, kir. tanácsnok 's több megyei táblabíró. Hamvadó részei Csórott (Fejér megye) a' nemzetiségi sirboltba vitettek. Siratják elhunytát: fiai t. Nedeczki Nedeczky Ferencz hitesevel t. Bernrieder Aloizia asszonysággal 's Agnes, László, Aloizia és Andor, gyermekeivel — t. N. Nedeczky Maria, Visontai Kovács József, több megyei táblabíró hitese) — végre unokái Kápolnay Károly, Ignác és Rozalia (néhai t. Kápolnay Antal, több megyei táblabíró és N. Nedeczky Erzsébet árvái).

INNEPLÉS.

Zsidó lakodalom Smyrnában. — Előttem utaztakat nem örömet ismételvén, Smyrnából semmi tudósítani valóm sem volna, ha egy zsidó lakodalom tanúja nem vagyok vala. Meg kell mindenek előtt jegyeznem,

hogy a' smyrnai zsidók közt házasságkerítők vannak, kik igen jól tudják, mely házakban vannak eladó leányok, 's mely családok illhetnek össze. Fáradságuk jutalmul 5 pctet kapnak a' fiatal férfi nászhozományából 's ugyan annyit a' leányéból. — Házasságok a' keleti zsidók közt igen korán köttenek. — „Legjobb kor — úgy mond a' Talmud — 13 év; jó kor 18 év. Ki 20 éves korában sem akar házasodni, törvényszerűleg kényszerítették rá.“ — A' zsidó törvények hasonlítanak e' részben a' lacedaemoniakhoz, melyek becstelennek nyilváníták e' nőtelenséget. Smyrnában közönségesen csudálják a' zsidó családok házi boldogságát; mindenki dicséri e' népek női erényét: a' házasságtörés legnagyobb vétésnek tartozik; semmi ürügy, semmi szenvedély annak megbocsátást nem adhat; 's az Istennek, ki harmad 's negyed iziglen büntet, minden villáma ellene van irányozva. A' zsidó nők példás magaviselete kétség kívül azon erkölcsi érzelmekből fakad, melyeket fiatal korukban csepegtetnek beléjük; azonban a' szokás is, hogy, mihelyt megérnek, férjhez adják, sokat tesz erkölcsük tisztaságára. Elválás csak azon esetben szabad, midőn a' nő megfelelkezik házas tisztairól, vagy 10 évig magtalan. A' lakodalmi ünnepély sohasem történik zsinagógában, és szorosán tekintve, zsidóknál a' házasság nem vallásos cselekvény.

Egy zsidó Cicerone meghívott, lennék jelen a' lakodalmi ünnepélyen, 's beléphetést szerze számomra. Végig menvén a' zsidó lakhelyek több csendes utszáján, a' völegény házához értünk, mely kívülől nyomorúnak látszék, belől azonban palotához hasonlita. Egy nagy, szembetünőleg tisztán tartott teremben valánk: a' boltozatról szép lüszter függött, a' falak körül skarlát-piros pamlagok valának, melyeken 200-nál több zsidó ült, 's lassú fejrázás közt David nyelvén ismétlék az egykor Moriah hegyén hangzott éneket. „Boldog, ki féli az urat, 's ösvényein jár! Keze munkáiból él az, és szerenese részese leend; neje termékeny szülőhez hasonlítand; gyermekei pedig fiatal olajfákhoz, melyek ünnepélyeit díszítik; illy áldott lesz a' férfi, ki féli az urat. Árassza reá Szion ormairól áldásit a' Jehova, 's mutassam neki Jerusalemt dicsőségét. Élje meg gyermekei gyermekeit 's békét Izraelben!“ E' szavak éneklése alatt egy fejr szakálú ösz lépett a' terembe. Rabbi vala. A' jelen voltak tisztelettel hajlának-meg előtte. Ő egy pamlag szögébe, (keleten t. sztelet helyére) ült, 's mindnyájan megcsókolák jobb kezét. Nem sokára elindult vele e' sokaság, az ara házához menendő. A' fiatal völegény közepén vala a' menetnek, 's két ösz vezeté őt. Zsoltárok éneklése nem lön félben-szakitva az utszán, hanem folyvást tartott a' fiatal leány házaig. Itt szobát látánk külön a' némberek 's külön a' férjflak számára. Az ara, tetőtől talpig hosszú, fejr, arany himzetű fátyollal fődötten, egy magas estradon ült koros asszonyok és fiatal leányok környezetében. Oldalt egy asztalon ezüst edény áll, melybe ajándékát tevé mindenki. A' fiatal férfi is ezüst tálat járatott maga részéről az asszonyok közt, 's ezek is egy egy darab pénzt adának. Ezzel vége lön az első napi szertartásnak.

Más nap az ara háza telve volt emberekkel; a' fiatal férfi két ösz kíséretében az ara szobájába lépett, ki folyvást be vala fátyolozva; jegygyűrűt tett ujára, 's hangosan mondá: „e' gyűrű által nekem légy szentelve Mózes és Israel szerint!“ — Azután egy zsidó pohár bort adott a' Rabinak, mit ez kíván, a' poharat egy ezüst lapon széttöré. E' szokás az örömmek csekély baleset általi mérsékléseül van rendelve; mert Jerusalemt elpusztulta óta a' zsidók nem vélnek örömet élvezhetni keserőség nélkül. A' pohár összetöre-

tése után száz torok hangoztatott vidor énekeket a' teremben. Görög hangászok dudu, cimbalom, fuvolák és kis gitárokkal olly melodiát vegyítettek a' királyi proféta énekeibe, mellyben kisérem ismerné egy könnyen — a' Parisi-
 ennet! — A' harmadik 's utósó szertartás legrövidebb. Az ara több asszony kíséretében a' fiatal férfi házához ment. Itt egymás mellé álltak mindketten; a' Rabbi nagy, feje fátolyt terített-ki fölöttök, 's hangosan felolvasá a' házassági szerződést. Azután két néمبرre támaszkodva rövid léptekkel az arakamrába ment a' leány; két asszony itt lemetszé haját, vagy ugy befóná, hogy azt többé látni nem lehet; mert keleten férjhezmenete után semmi idegennek sem mutathatja haját a' zsidónő. Legtöbb keleti népnél összekelnek a' fiatalok a' nélkül, hogy egymást valaha látták volna. E' szokás a' zsidók közt is uralkodik. (Revue de Paris).

KÜLÖNFÉLE.

Az orvosok tisztelet díja Londonban jelenen már rendén túl is megy. Egyszeri menetért a' city-nek majd minden orvosa kap 30 tallért, és évi jövedelmeik 10—20.000 font sterling, tehát folyvást 100—200.000 pengő forint!! körül libegnek. Bravour-orvoslásért, vagy valamely nehezebb műtételért több száz guine-t fizetni nem ritkaság. De a' főváros jelesebb orvosai ki is alkusszák előre díjukat, a' fizetés iránt biztosítják magukat, 's a' szegény lábadozó iránt gyakran semmivel sem kiméletesbek a' dulónál.

Tojás-árus. Egy haszonkémlő Havreből néhány láda tojást szállított minapában Londonba. Az áru szerencsésen rendeltetett helyére szállított egy gözösön, 's a' londoni partokon azonnal kapós is lön. Az első láda tartalma megpróbáltatván, a' tojások frisek voltak. Francziánk hasznos heréhez (Geschäft) kezdett. Egyszerre lárma támad: a' többi ládákban keményre főt, tojásokat találtak. A' gözösön t. i. olly közel tolák az üsthez a' szekrényeket, hogy mig rendeltetésök helyére jutottak, a' tojások egészen megsültek.

Taglioni szánja. A' „Temps“ szerint Taglioni Maria Pétervárat négy pompás előfogat és szakállas orosz kocsissal együtt, egy szánat kapott ajándékban, melly csupán arra van rendelve, hogy a' művésznőt gyakorlatok 's előadásokra vigye. A' szánnak ormán bronz alak, Taglionit a' „la gitana“ táncban ábrázoló van; a' szán belje becses nyusztprémme van bélelve, a' lovakon pedig 2.000 ezüst csengetyüeske zörög. Midon a' művésznő szána elindul, majdnem fél Pétervár bálulására csődül.

Parisban tilos tüzet kiáltani. Parisban egy házi asszony 's leánya birságra és a' perköltségek megtérítésére ítéltettek, minthogy a' lakók nyugalmát „tűz van! gyilkos!“ vak lármájokkal megháborították. Egy félénk eseléd t. i. azt képzelé, hogy orv lopózkodott házukba, 's ezen hiedelmében kezdett-el kiabálni. Az elítéltetés alapjaul azon ok hozaték-fel: hogy illy vak lárma könnyen közönyössé teheti az embereket az igazi veszély zaja iránt is.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs-ház, 86-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, valóságos angol vas-sajtón, uri utsza 612.